

Nysätra kyrka, Västerbottens län.

Viktiga händelser för kyrkan, relaterade till källor.

1624	Kapell uppfört av okänt utseende.	ATA.
(1642)	Komminister (caplan) bosatt i Nysätra, varefter ett prästboställe byggdes Detta efter visitation av ärkebiskop Laurentius Paulinus.	ATA.
1657	*Kyrkklocka anskaffad (möjligen uppfördes klockstapeln samtidigt?).	ATA.
(1692)	*Tjärande av klockstapeln.	Kyrkoräkenskaper. C:1. Forskningsarkivet, Umeå univ.
1693	*Ljuskrone skänkt av Mårten Larsson, Gumboda (efter 1710 placerad i södra korsarmen, med åtta pipor).	Inventariefört.1725. Forskningsarkivet, Umeå univ.
1699	Klockstapel uppförd/ restaurerad i s k bottnisk typ, med liknande utseende som den i Lövånger, som uppfördes under samma tid (samt Burträsk, avbildad men riven ca 1830). Troligen gestaltad med spetsigt tälttak och rundbågade ljudöppningar (enligt äldre avbildningar). <u>Anm.</u> Enligt inventarieförteckning 1725 omnämndes klockstapeln ”gammal och behöfver förr ju häldre hjälp”!!	Kyrkoräkenskaper. C:1. Forskningsarkivet, Umeå univ.
1700	*Klockans lagande hos Olof Göransson i Gubböle, Umeå.	Kyrkoräkenskaper. C:1. Forskningsarkivet, Umeå univ.
1707–1710	Ny kyrka uppfördes av byggmästare Oluf <u>Andersson</u> fogel/Vogel (ej Olof Jonsson Vogel, enligt litteratur). Korskyrka med två kortare korsarmar i norr och söder, liknande Piteå stadskyrka, men med valmat tak (långskeppets längd ca 20 x 9 meter, tvärskeppet ca 15 x 8,5 meter). Kyrkan och klockstapeln var ursprungligen rödmålad och täckt med tjärat spåntak. Ingångar i väster och i söder (e v kan huvudingången ha varit på södra sidan?). Det gamla kapellet på samma plats, från 1624 revs troligen samtidigt. *Läktare uppförd av Olof Andersson, Olof Ersson, Jon Ersson från Flarken samt Lars Anderson, Skäran och Daniel Andersson,	ATA. Kyrkoräkenskaper. C:1. Forskningsarkivet, Umeå univ. Inventarieförteckning 1725. Forskningsarkivet, Umeå univ.

	<p>Gumboda. Dessa personer snidade även kyrkdörrarna.</p> <p>*Fönster upphugget på läktaren.</p> <p>*Kyrkan brädfodrad 1710. Arbetsledare Olof Vogel (inköp av 400 stycken stockholmsspik).</p> <p>*Ram till Hedengrans religionstavla (kopparstick) av Olof Vogel.</p>	
<u>Före 1725</u>	<p>I inventarielista, 1725 nämns, bl a:</p> <p>Ljuskrone i högkoret, skänkt av Lars Andersson, Hertzånger (hängande på nio järnlänkar). I södra korsarmen, en ljuskrona skänkt av Mårten Larsson, Gumboda, 1693. I norra korsarmen, en ljuskrona skänkt av Mårten Olofsson, Klintsjön (alla med åtta pipor). I västra korsarmen hängde en ljuskrona med sex pipor. Skänkt av Nils Eriksson, Flarken.</p> <p>Altartavlan bestod av åtta ”bilder med Kristi kors däröfver”.</p> <p>På soldatläktaren fanns tre bänkar på vardera sida, med en ”officersbänk mitt framman för”.</p> <p>Bogårdsmuren beskrevs vara av timmer, tjärad och bestruken.</p> <p>Klockstapeln beskrevs som ”gammal”.</p>	<p>Inventarieförteckning 1725.</p> <p>Forskningsarkivet, Umeå univ.</p>
(1752)	<p>*Bänkarna restaurerade av snickaren Lars Nilsson och soldaten Per Viol.</p>	<p>Kyrkoräkens kaper. C:2.</p> <p>Forskningsarkivet, Umeå univ.</p>
1754	<p>*Ny kyrkkista med järnbeslag.</p> <p>*Tjärning av taket.</p>	<p>Kyrkoräkens kaper. C:2.</p> <p>Forskningsarkivet, Umeå univ.</p>
1765	<p>*Inköp av ny silverkalk. I avbetalning såldes en del gammalt silver: den gamla lappade kalken, söndrig patén och en liten obrukbar oblatask.</p>	<p>Kyrkoräkens kaper. C:2.</p> <p>Forskningsarkivet, Umeå univ.</p>
1767	<p>*Ny läktare uppförd (antagligen uppfördes ytterliggare en läktare, utöver den som fanns 1710. År 1832 fanns i vart fall tre läktare)</p>	<p>Kyrkoräkens kaper. C:2.</p> <p>Forskningsarkivet, Umeå univ.</p>

1792	<p>Restaurering. Kyrkan var vid denna tid i förfallet skick. *Trävalvet troligen ombyggt till nuvarande utseende. Möjligen tillkom, den alltså bevarade innerpanelen vid detta tillfälle.</p> <p><u>Anm.</u> Kyrkoräkenskaperna sträcker sig endast fram till 1776 och saknas för den aktuella tiden.</p>	ATA.
1810–1820-talet?	*Predikstolen snidades (gissningsvis av snickaren Mattias Edström, från Nysätra som snidade en liknande predikstol till Vännäs gamla kyrka???? Ej styrkt).	
(1820)	*Nysätra blev självständig församling, genom utbrytning från Bygdeå.	ATA.
<u>1832</u>	<p>Kyrkans utseende 1832: Utvändigt målad röd (anm. Kyrkan hade stående panel, enligt avbildning), med åtta stora fönster. Invändigt målad med vit vattenfärg. En snygg predikstol med ett ur med slagverk. Altare utan altartavla. Tre stycken läktare och vanliga bänkar. Tre större och en mindre ljuskrona, varav en av dem med fästad plåt: M. L. S (Mårten Larsson, Gumboda)–S. O. D år 1693. Sakristian hade tre fönster med järngaller (omnämnt redan 1725). Under golvet, en liten välvd källare av sten (i sakristian hängde fyra tavlor med svarta ramar (kopparstick från 1707, 1721, 1697, 1700 samt två värjor med sorgflor).</p> <p>I klockstapelns bottenvåning fanns en utgrävd källare för likförvaring ("hvarest liken nedsättas under vintermånaderna"). Lilla klockan gjuten 1657 och den stora omgjuten och tillökad i vikt 1776 (Johan Mårtensson, Stockholm).</p> <p>Två gravställen på kyrkogården. De Turdfjällska och Widmarkska familjegravarna, utan gravstenar, men omgärdade av staket.</p>	ATA. Inventarieförteckning 1832.
1851	<p>*Bogårdsmur av sten (riven 1900–1910). Troligen tillkom bogårdsstolpar under denna tid. *Grindar av smidesjärn, till de östra och nordöstra bogårdsportarna (grindarna i sydöst är från 1946).</p>	
1857	*Ny orgel och orgelfasad efter ritningar från Överintendentsämbetets arkitekt J. F. Åbom (utbytt 1892 eller 1904?).	ATA.
1873	*Utvändig ommålning av kyrkan och klockstapeln med röd vattenfärg.	ATA.

1891	*Församlingen skänkte fem medeltida skulpturer, tillhörande ett altarskåp samt ett timglas till Vb Norra Fornminnesförening (Skellefteå museum). Skulpturerna finns även omnämnda i 1832 års inventarieförteckning, i sakristian ...”på ett skåp stå ock 6 st. gamla små Bilder” (oklart om ordet ”skåp”, menas altarskåp eller annat skåp?).	ATA.
1892	*Inköp av orgel från Uppsala domkyrkoförsamling, vilken skrotades åtta år senare?	ATA.
1892–1893	*Kyrkans taktäckning med spån (enligt uppgift av handkluvna ekspån? Högst tveksamt om uppgiften stämmer) ersatt med svart plåttak. *Ny liggande ytterpanel istället för stående lockpanel. Troligen tillkom även de profilerade fönsteröverstyckena (den inre liggande panelen är spikad direkt på timret och uppfattades vara äldre, enligt arkitekt Holmdahl 1919). *Byte av utvändig färgsättning från röd till vit. *”Altarpuppans” tillkom? D v s korffönstrets pilasteromramning (Tveksamt om uppgiften stämmer. Uppgift från arkitekt Holmdahl 1919). *Färgade glas i korffönstret. *Uppvärmning av kyrkan. En större kamin i kyrkan och en mindre i sakristian. *Möjligen ommålades kyrkan, interiört. Uppgift från arkitekt Holmdahl 1919. Kyrkorummet tycks, med reservation, ha varit målad med vit limfärg tidigare. Troligen fick kyrkan nu den pärlgråa färgsättningen (oljefärg) vid detta tillfälle (anm. Problemet kvarstår dock hur gammalt det blågråa färglagret som konstaterades på valvet och väggarnas mörkare gråaktiga ton, som konstaterades 1933?? *Dörren till sakristian tillkom troligen? Den omnämndes ej 1832, men väl tre stycken fönster med järngaller. *Klockstapeln omgestaltad i likhet med kyrkan (uppgift från arkitekt Holmdahl 1919). Detta var en sanning med modifikation. I själva verket blev klockstapeln stilrestaurerad. Enligt ett äldre foto (före 1890, ägare Mildred Wiklund, Flarken), var alla övervåningens ljudöppningar rundbågade och ljudvåningen var täckt med brant spåntäckt tälttak, krönt av en spetsig balusterformad spåntäckt spira.	ATA.
1890-talet	*Predikstolen målad i brun färg.	ATA.
Ca 1900–1910-talet?	*Den breda bogårdsmuren av sten, troligen från 1800-talets mitt, riven och ersatt med smidesjärnstaket (uppgift från arkitekt Holmdahl 1919. Bogårdsmuren även synlig på äldre foto). *Kyrkans sockel cementerad (uppgift från arkitekt Holmdahl 1919). (*Kyrkstaden från 1600-talet riven. Nya kyrkstadshus uppförda).	ATA.

1905	*Ny orgel och orgelfasad, efter ritningar från 1904 (församlingens ritning omarbetad av A. J? Johansson vid Överintendentsämbetet som därmed upprättade ny ritning). Orgelverket och fasad tillverkat av N. O. Alm, Boden.	ATA.
1919	*Uppmättningsritning på kyrkan, upprättade av arkitekt Gustaf Holmdahl, Stockholm.	ATA.
1921–1922	<p>Restaurering av arkitekt Gustav Holmdahl, efter program upprättat 1919.</p> <p>*Yttertak och takryttare skulle överses och ommålas. *Östra fönstret igensatt (det färgade glaset insattes i södra fönstret i koret). Pilasterverket och bågen kring fönstret borttaget (saknade allt konstnärligt och kulturhistoriskt värde enligt Holmdahl). *Altaret framflyttades och förseddes med sidopartier. *Ny altarpupsats (av ek?) efter ritningar av Gustaf Holmdahl, Stockholm från 1919. Altarpupsatsen snidad och målad av Otto Wretling, Umeå. *Altartavla av Gerda Höglund (motivet Simon, Jonas son, älskar du mig”). Enligt utlåtande från chefen för Nationalmuseum, ägde den inte den dekorativa stilhållning som för kyrkan vore önskvärd. Byggnadsstyrelsen godkände ett uppsättande av tavlan som ett provisorium till dess församlingen kunde anskaffa en lämpligare altartavla (utbytt 1960). *Elektrisk belysning. Den befintliga provisoriska elbelysningen skulle bytas ut mot en permanent belysning. Elbelysning inmonterad i de gamla ljuskronor (vilka bestod av tre mässingskronor samt två av trä, de sistnämnda hängande över sidoläktarna) och lampetterna med s k imitationsljus. Enstaka ny armatur ritad av Gustaf Holmdahl. *En ”modern” ljuskrona med garnityr av glasbitar, närmast koret ansågs vara av ”okyrklig stil” och skulle ersättas av en ny, med lämpligare form (förslagsvis av mässing från Gusums metallfabrik). *Kaminnischerna skulle kalkas.</p> <p>Den befintliga färgsättningen var utvändigt vit. Invändiga väggytor målade i en pärlgrå ton. Innertaket målat i en något ljusare grå ton, än väggarna, men med mörkare ton på listerna med slingornamentik på de undre konkava listerna. Predikstol med ljudtak och orgelfasaderna målade i ljus ton med viss förgyllning. Läktarbarriärer och läktarkolonner också i ljus ton, men utan förgyllning. Bänkarna, innerdörrarna och panelen till läktartrapporna målade i ekimitation (anm. Predikstolen brunmålad sedan 1890-talet). En undersökning företogs om äldre målning fanns kvar under den befintliga och konstaterades att en blåaktig färgton fanns på läktarbarriärer, på dörrarna på ömse sidor av altaret samt på bänkinredningen.</p>	ATA.

	<p>*Invändig rengöring av väggarna. Innertaket skulle skrapas och ommålas i samma kulör som tidigare. Listerna i taket målades i något mörkare ton. Slingorneringen i de konkava listerna (hålkälarna) övermålades. Äldre underliggande målning på äldre dörrar, läktarbarriär, och läktarkolonner samt inredning skulle framtagas om möjligt. Pärilsponspanelen på trapphusen igenspacklades och målades i väggens ton. Innerdörrar målade i samma ton som frilagts på äldre dörrar. Bänkarnas äldre målning skulle framtas ”om möjligt”. Sakristians väggar ommålade i samma kulör som tidigare.</p> <p>(*Ommålning av predikstolen planerades, men utfördes först 1933).</p>	
1922	*Utvidgning av begravningsplatsen åt nordväst, efter ritningar av Gustaf Holmdahl.	ATA.
1925	*Förslag till ny dopfont, upprättad av firman Licism.	ATA.
(1927)	*Förslag till gravkapell av trä, i barockstil, delvis omarbetad av Byggnadsstyrelsen (ursprungsritning av Otto Isberg, Bygdeå. Byggnadsbeskrivning från 1926). Något äldre gravkapell fanns ej tidigare på platsen. Gravkapellet planerades att förläggas till den norra delen av församlingens år 1922, utvidgade kyrkogård. Ej utfört (en gravkällare av betong uppfördes sydväst om kyrkan först på 1940-talet).	ATA.
1930-talet	*Kyrkstaden med torg och gator riven. Se 1900-1910-talet.	ATA
1930–1932	<p>Restaurering efter förslag av länsarkitekt Edvard Lundqvist, Härnösand, från 1929 och 1930.</p> <p>*Utvändig ommålning av kyrkan och klockstapeln. Lösa flagor bortskrapade och sedan skedde ommålning i godkänd färgton.</p> <p>*Plåttaken översedda och reparerade. Åskledare planerades. Taklisten var på sina ställen nedfuktad. Den skulle överses och murkna delar ersättas med nya.</p> <p>*Sockeln översedd. Där cementen bortfallit anbringades ny. Stupören lagade.</p> <p>*Ommålning av trästaketet runt kyrkan.</p> <p><u>Interiör.</u></p> <p>*Förstärkning av takstol.</p> <p>*Listverket i valvet justerat.</p> <p>*Det färgade glasfönstret, som 1922 flyttades till södra korfönstret, planerades att flyttas till norra korfönstret. Emellertid borttogs det och ersattes av antikglas.</p> <p>*Altarringen förminskad för att öka utrymmet mot bänkarna (borttagen och ersatt med en större, 1959). Altarringen försågs även med nytt kläde i rött.</p> <p>*Vindfång i väster, efter förslag av Otto Isberg, Bygdeå som</p>	ATA.

	<p>omarbetades av Byggnadsstyrelsen. De svängda väggarna vid trapporna skulle bibehållas. Glasad vindfångsdörr i väster mot kyrkorummet.</p> <p>*Vissa förändringar på läktaren. Utglesning av bänkarna från nio till sju på vardera sida orgeln. Bänkarna bakom orgeln kortades ned och blev i liv med övriga bänkar. Orgeln flyttad ett stycke bakåt (förslag av Otto Isberg, 1931)</p> <p>*Utglesning av bänkarna i kyrkorummet, som tidigare satt för tätt (en bänkrad borttogs på vardera sida, på bänkkvarteren längst fram. Borttagande av bänkrader längst i väster). Breddning av sittbrädorna till kyrkbänkarna samt på läktarbänkarna. Större lutning på ryggbräderna. Vid fönsterna förkortades bänkarna, så att radiatorerna rymdes.</p> <p>*Golvbjälklaget översett. Blindbotten gjord med isolering med spån. Det gamla golvet återinlagt, men skulle kompletteras där det behövdes.</p> <p>*Restaurering av orgelverket av Åkerman & Lund.</p> <p>*Kaminerna i kyrkorummet och i sakristian avlägsnades.</p> <p>*Pannrum utgrävt under kyrkans norra sida. Grundmurar av betong. Därmed kunde man vinna en grundförstärkning på kyrkans norra sida, där tidigare sättningar i marken skett. Skorsten uppförd vid norra korsarmens västra vägg. Kraftiga betongfundament gjordes under skorstensstock och värmeledningsspanna. Grunden förbättrad runt hela kyrkan.</p> <p>*Nedgång till pannrum med utvändigt trappa.</p> <p>*Värmeanläggning installerad med lågtrycksånga (Sixten Larssons konstruktionsbyrå, Umeå). Radiatorer installerade i kyrkorummet, avskärmade med galler.</p> <p>*Nytt antependium med lamm och kors från Wretlings ateljé i Umeå.</p> <p>*Krucifix till altarbordet, skänkt av anonym givare.</p> <p>*Delvis ommöblering i sakristian.</p>	
1933	<p>*Invändig ommålning av kyrkan efter förslag av arkitekt Kjell Wretling. En undersökning av underliggande äldre färglager gjordes. Vid denna tid fanns ett tjockt färglager av oljefärg. Taket var under befintlig färg, målat i en blågrå färgton och väggar i en grå färgton (den befintliga färgsättningen var att väggarna hade en mörkare gråaktig färgton än taket). Bänkar, läktarbarriär och andra snickerier var målat i en grågrön färgton ”och synes tidigare varit målat i ek” (den befintliga färgen på bänkarna var i en blågrön färgton. Jämför utlåtande 1922).</p> <p>Wretling bestämde att taket skulle målas i en blågrå färgton med en diskret uppläggning av listerna mellan de svängda ytorna. Väggarna skulle målas i en grågul färgton. (p g a att den befintliga färgen ansågs dyster) Läktarbarriären skulle hållas i en ljus färgskala för att inte markeras för mycket samt förses med diskret marmorering av fyllningar samt någon uppläggning på listerna. Bänkarna ommålades i en grågrön färgton, mildare och</p>	ATA.

	<p>mörkare än den gamla och förseddes med diskret marmorering på bänkgavlarna.</p> <p>Inga antikvariska skäl hindrade en ommålning. Riksantikvarie Curman tyckte dock att ”föreliggande förslag vara även tämligen fadd och för kyrkorummets art mindre lycklig karaktär”.</p> <p>Taket och väggar skrapades, fastsittande färg luttvättades, grundades, spacklades, slipstryktes och färdigstryktes med oljefärg samt stryktes till full täckning med matt oljefärg. Sakristia och vindfång behandlat på samma sätt. Bänkar behandlade på i stort sätt samma sätt, men sits-, rygg, bokbräder och gavlar blankfernissades en gång före mattfernissningen. Dörrar, fönster, läktarbarriär, orgelfasad, altarring luttvättades, uppskrapades där så erfordrades, grundades, spacklades, slipstryktes och färdig ströks med oljefärg.</p> <p><u>Anmärkning.</u> Den färgsättning som gjordes 1922 var i stort samma som 1893 års färgsättning. Wretling återgick till kyrkans äldre färgsättning vad gäller taket, men inte väggarna.</p> <p>*Predikstolen konserverad av Otto Wretling, Umeå. Den befintliga färgen var i brun ton med mörkare pilastrar i brungrönt. Den gamla färgen framtogs i benvitt och guld och någon kompletteringsmålning behövde inte göras (den befintliga förgyllningen skulle behållas, men bättras). Ljusstaken på predikstolsbarriären skulle borttagas och placeras i sakristian (anm. Den av järn från 1600-talet?). Ledstången på trappens högra sidan ansågs förfulande och skulle utbytas mot en barriär med stolpe, i likhet med den vänstra sidan. En ”ledstång” av silke på metallstöd anbringades på norra sidan.</p> <p>*Mindre ändring av bänkinredningen, för ett par år sedan (1930–1932), dess olyckligt omgjorda överliggarlister, nämnt.</p> <p>(*Kyrkstadshuset från ca 1900 i dåligt skick, men skulle restaureras. Dörrarna stod på vid gavel och fönsterrutorna var krossade).</p>	
1941	<p>*Konservering av mässhake av blekt röd sammet från 1739 (fästade av lossade partier).</p> <p>*Rengöring och lagning av kalkkläde av sidendamast och mönstrat linnefoder från 1731.</p>	ATA.
1943–1946	<p>*Utvidgning av begravningsplatsen åt sydost, enligt förslag från Länsarkitektkontoret från 1943 (dels skulle ett område som tillhörde församlingen tas i anspråk samt planerat köp av ett område tillhörande Carl Häggström på ca 1000 kvadratmeter).</p> <p>*Portstolpar och järngrindar tillkom i nordost.</p>	ATA.

1940-talet	*Gravkällare av betong uppfört på kyrkogårdens sydvästra sida.	Begravningsplats invent. 1982. Länsst.
1959–1960	<p>Restaurering av arkitekt Kjell Wretling, Umeå.</p> <p>*Förändringar i sakristian. Sakristians södra ingång flyttad till östra sidan. Det befintliga fönstret på den östra sidan flyttat till södra sidan. Sakristians östra del inredd med wc och kapprum med vindfångsdörr samt skrudkammare.</p> <p>*Korpartiet i kyrkorummet skulle höjas med ett trappsteg (15 cm).</p> <p>*Ny större altarring. Den gamla med balusterdockor, från 1800-talet?, Ombyggd?</p> <p>*Flyttning utåt, av de båda dörrarna, på vardera sidan altaret pga. den vidgade altarringen.</p> <p>*Borttagande av de främsta bänkraderna.</p> <p>*Läktarunderbyggnad med vapenhus. Väggen avdelades vid läktartrapporna. Dörr till vapenhuset mot kyrkorummet. Källartrappa av tegel anordnad i vapenhuset</p> <p>*Utgrävning av källaren med kapprum, wc och städskrubb (utgrävningen skulle dock göras 20 kvadratmeter mindre, jämfört med ursprunglig plan). Yttermurar och bärande mellanväggar, murade av 20 cm betongblock. Yttermurar isolerade med 10 cm lättbetong. Tak av profilhyvlad panel. Golv i kapprum av tegel på asfalterat undergolv av betong. Plattgolv lades i wc-rum och städskrubb.</p> <p>*Nytt värmesystem med varmluftspanna (Veloterm, AB Svenska fläktfabriken, Skellefteå). Fyra inblåsningsslådor i kyrkorummet och en i sakristian med galler, skulle utformas i samarbete med arkitekt Wretling. Returluften från kyrkorummet skulle anordnas från galler i golvet. I den utgrävda källaren ordnades uppvärmningen på elektrisk väg (p g a att pannan var otillräcklig).</p> <p>*Elcentralens placering i skrudkammaren ansågs mindre lämplig, men en flyttning av densamma till källaren skulle bli alltför kostsam.</p> <p>*Ny altartavla av Torsten Norberg godkänd av byggnadsstyrelsen, då den gamla tavlan, av Gerda Höglund från 1922, ansågs som ett provisorium.</p> <p>*Altaruppsatsen från 1921 skulle eventuellt ommålas av konstnären Torsten Norberg och anpassas till altartavlan. Färgsättningen skulle hållas i vitt, guld och rött. <u>Ej utfört.</u></p> <p>*Förslag av Torsten Norberg till färgsättning av interiören, men enligt Byggnadsstyrelsen skulle förslaget omarbetas och givas en friskare färg. Interiören tycks ha målats om med alkydoljefärg. Väggarna blev målade i en grå färgton, taket i en blå färgton</p> <p>*Nytt orgelverk och orgelfasad, ritat av Åkerman & Lund. Den befintliga orgelfasaden från 1905, skulle magasineras på säker plats och införas i inventarieförteckningen.</p>	ATA.

1960-talet.	<p>*Markköp av fastighet tillhörande Helge och Sigrid Lundberg i Ånäset, avsett att användas till begravningsplats.</p> <p>*Kyrkogårdsutvidgning åt väster efter förslag från VAB, från 1960 (nära en fördubbling av storleken). Nivåskillnaden skulle överbryggas med terrasser. En trapp ordnades från gravkällarens tak (trappen flyttad 1966).</p> <p>*Utrymme för ekonomibyggnad och ekonomigård planerat.</p>	ATA.
1966	<p>*Förslag till målat korfönster (sydöstra fönstret), underkänt av Byggnadsstyrelsen (stred mot en grundtanke i kyrkans gestaltning). Istället skulle antikglas sättas som dämpade bländningen (församlingen hade tidigare försökt dämpa ljuset med en persienn och senare med en gardin).</p> <p>*Nytt gravkapell (VAB, Bengt Lidström), uppförd på befintlig källare för kistförvaring. Den befintliga nedgångstrappan revs, då kisthiss inmonterades i den nya byggnaden. Gravkapellet skulle uppföras i trä, vitmålas i samma nyans som kyrkan samt förses med förzinkat plåttak som skulle målas svart i likhet med kyrktaket och taket på klockstapeln.</p> <p>*Ändring av plan från 1960. Gångvägen ned till nya kyrkogården flyttades p g a nya kapellbyggnaden. En väg för kistvagnar skulle göras på kapellets norra sida och en gångväg med trappsteg skulle göras på kapellets södra sida.</p>	ATA.
(1972)	<p>*Roseniusgården flyttad från Frostkåge till Ånäset, i kyrkans närhet.</p>	ATA.
1978	<p>*Ommålning av yttertak.</p> <p>*Utomhusbelysning med tio ljuspunkter.</p> <p>*Ekonomibyggnaden från 1960-talet tillbyggdes. (*Restaurering av kyrkoherdebostället).</p>	ATA.
Ca 1980	<p>*Byte av stuprör.</p>	ATA.
1985	<p>*Församlingen fick tillbaka fem medeltida träskulpturer från Skellefteå museum, där de varit sedan 1891. Ett timglas från medeltiden ville Museet behålla (Ytterligare föremål från Nysätra, förvarade på Museet är en träskulptur från 1700-talet, föreställande en bedjande kvinna, en kyrkstöt samt en mässhake av röd sidendamast med stora blommor, från 1700-talet).</p> <p>*Stämning av orgeln.</p>	ATA.
1986	<p>*Byte av taktäckning p g a isbildning i falsarna m m. Den gamla svartmålade enkelfalsade plåten från 1893 byttes mot koppartak (skivtäckt, dubbelfalsad med slättäckning på sidoskeppens lodräta takfall. Stor vikt lades på att ej byta utseende. Underlagspapp lades under plåten). RAÅ ville helst att taket skulle utbytas lika det befintliga, men trodde att det gamla hade bytts ut på 1930-talet, vilket inte behöver ha varit fallet. Spåntak övervägdes även, men skulle bli för dyrt att underhålla).</p>	ATA.

	<p>*Plåttäckning lagd på sockel och midjelister. Befintliga ”schabranlister” ovanför fönster och dörrar skulle bytas.</p> <p>*Förgyllning av kors och flöjel.</p> <p>*Utvändig ommålning i befintlig vit ton (1892- års färgton skulle tas fram via skrapprov och därefter diskutera färghållningen).</p> <p>De befintliga fotrännorna var lagda på rännkrokar av smide. Entreprenören rekommenderade istället att lägga in en trekantslist, 5 x 5 tum som rännkant och klä i densamma i plåt.</p> <p>*Koppartak, även på klockstapel och gravkapellet.</p> <p>*Nytt värmesystem. Värmepump med två djupborrade hål kopplat till luftsystem.</p> <p>Reglerande utrustning till det befintliga värmesystemet, med automatisk sänkning av temperaturen, då kyrkan ej användes.</p> <p>*Byte av stuprör på övre delen av klockstapeln.</p>	
1990	<p>*Anläggande av urnlund (Eva Henriksson, VAB, Umeå), på allmänna området norr om kyrkan. Området skulle anpassas till befintliga kistgravar på platsen. Även meditationsplats och minneslund ingick i förslaget.</p> <p>*Utbyggnad av kyrkogård, västerut.</p>	ATA.
1993	<p>*Personal- och förrådsbyggnad, efter ritning från 1992, vilken ersatte en äldre personalbyggnad som låg några meter söder om densamma.</p> <p>*Materialgård anlagd i anslutning till densamma.</p>	ATA.
1995–1996	<p>*Invändig ommålning. Planerad borttagning av flagad färg på tak, väggar och bänkar. Enligt arbetsbeskrivning skulle all färg borttagas genom infravärme eller slipning. Denna radikala åtgärd tycks ha genomförts p g a återkommande problem med flagad färg (p g a blandningen av olika färgtyper; oljefärg, limfärg, krita, spackel och alkydoljefärg). Vid en färgdokumentation påträffades dekorativa slingor i takkupolen. Slingorneringen i de konkava taklisterna som övermålades 1922 framtogs och ommålades.</p> <p>*Ommålning med ny marmorering av bänkkvarterens utsidor, läktarbarriär och pelare i ljusare ton p g a församlingens önskemål att kyrkorummet var för mörkt (den gamla färglagret finns kvar under. Måleriarbetet och det dekorativa arbetet utfördes av Evald Johansson, Robertsfors).</p> <p>*Rengöring av altaruppsats, predikstol, orgelfasad, (konservator Per Mattsson, Gävle).</p> <p>*Ommålning av bänkar.</p> <p>*Slipning och omlackning av golv planerades. Istället skulle golven behandlas med ”Faxelut”, som bättre bevarade träkaraktären.</p> <p>*Planer på ombyggnad för hk-wc och städutrymme. Befintligt altarskåp för automatiskt brandlarm flyttat till andra sidan entréport. Vatten och avlopp indraget. (EJ UTFÖRT)</p>	ATA.

	<p>(*Förslag till anordnande av kapputrymme med skärmvägg mot kyrkorummet, genomfördes ej (om behov av detta skulle finnas i framtiden, kunde en bänkrad plockas bort och klädkrokar fästas direkt mot vägg).</p> <p>*Förbättring av utrymmesväg från läktarna med utvikbara stegar (en ombyggnad av orgelläktaren planerades men genomfördes ej då ingreppen i kyrkorummet skulle bli för stort).</p> <p>(*Flyttning av pastorsexpeditionen från prästgården till församlingshemmet).</p>	
1998	<p>*Utvändig ommålning.</p> <p>*Isolering av vindsbjälklag.</p> <p>*Fönstermålning.</p>	ATA.
2003	<p>*Fem medeltida skulpturer som tidigare tillhört ett försvunnet altarskåp, återbördade till Bygdeå kyrka. De skänktes vid okänd tidpunkt till kyrkan (möjligen 1624, 1707 eller under 1750-talet? Är omnämnda i 1832 års inventarieförteckning).</p>	ATA.